

UZASADNIENIE

Decyzją z 28.03.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił Z. M. prawa do świadczenia wyrównawczego, ponieważ ubezpieczona nie pobiera świadczenia emerytalno – rentowego, przyznanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu, Zakład, powołując się na treść art. 2, art. 4 i art. 5 ustawy z 29.10.2021 r. o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 2314), argumentował, że w dniu 4.01.2022 r. wnioskodawczyni nie była uprawniona do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15.05.1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki, w kwocie niższej niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych, albowiem decyzją z 27.03.2001 r. zostało jej przyznane świadczenie przez Prezesa Zakładu w drodze wyjątku.

(decyzja k. 8 akt ZUS)

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni, wnosząc o jej zmianę, poprzez przyznanie prawa do świadczenia wyrównawczego. Skarżąca argumentowała, że pobiera świadczenie emerytalno – rentowe przyznane przez ZUS w dn. 27.03.2001 r. wraz z ustaleniem kapitału początkowego, akcentując dodatkowo, że spełnia także warunki wymienione w pkt 4 uzasadnienia zaskarżonej decyzji, gdyż kwota pobieranej emerytury jest niższa niż kwota określona w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

(odwołanie k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując zajęte w sprawie stanowisko.

(odpowiedź na odwołanie k. 10)

W piśmie procesowym z 13.05.2022 r. , wnioskodawczyni poparła odwołanie, podnosząc dodatkowo, że jest matką 29-letniego A. niepełnosprawnego (zespół chorób R. T.), który wymaga ciągłej opieki, w związku z czym wydano postanowienie o jego całkowitym ubezwłasnowolnieniu.

(pismo procesowe wnioskodawczyni k. 14)

Odnosząc się do powyższego, pozwany złożył w dniu 2.06.2022 r. pismo procesowe, w którym podtrzymał zajęte stanowisko, akcentując, że załączone przez skarżącą dokumenty pozostają bez wpływu na zaskarżoną decyzję.

(pismo procesowe pozwanego k. 19)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni - Z. M. urodziła się (...)

(okoliczność niesporna)

Z. M. jest matką A. M. urodzonego (...)

(okoliczność niesporna)

Orzeczeniem z (...) syna wnioskodawczyni A. M. zaliczono do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności i stwierdzono, że niepełnosprawność istnieje przed 16 rokiem życia.

(orzeczenie k. 15)

Na mocy prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z dn. 7.06.2011 r., sygn. I Ns 103/11, syn wnioskodawczyni – A. M., został całkowicie ubezwłasnowolniony z powodu niedorozwoju umysłowego.

(okoliczność niesporna, a nadto postanowienie k. 16)

Prawomocną decyzją z 28.12.2000 r. ZUS odmówił Z. M. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem, które ze względu na stan zdrowia wymaga stałej opieki, wobec niespełnienia przez Z. M. wymaganych prawem przesłanek do nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia.

(decyzja z 28.12.2000 r. k. 42 akt emerytalnych)

W dn. 27.03.2001 r. Prezes ZUS **wydał, w drodze wyjątku**, na podstawie art. 83 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, decyzję ((...)), mocą której, uwzględniając szczególne okoliczności, przyznał wnioskodawczyni w związku z opieką nad niepełnosprawnym (...) wymagającym stałej opieki, prawo do wcześniejszej emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym wydano przedmiotową decyzję. W decyzji tej wskazano, że wysokość, przyznanej na zasadzie wyjątku, emerytury wynosi 470,51 zł miesięcznie i ulegnie podwyższeniu w terminie waloryzacji.

(okoliczności niesporne, a nadto decyzja z 27.03.2001 r. k. 4 oraz k. 46 akt emerytalnych)

Przyznana wnioskodawczyni, na zasadzie wyjątku, emerytura, w kolejnych latach podlegała podwyższeniom do nowej kwoty najniższej emerytury.

(okoliczności niesporne, a nadto decyzje o podwyższeniu emerytury w aktach emerytalnych)

Decyzją z 1.03.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. dokonał podwyższenia przysługującej wnioskodawczyni emerytury od 1.03.2021 r. do nowej kwoty najniższej emerytury, tj. do kwoty 1250,88 zł.

(okoliczność niesporna, a nadto decyzja k. 9)

W dn. 4 stycznia 2022 r. Z. M. złożyła wniosek o świadczenie wyrównawcze, dla osoby uprawnionej do wcześniejszej emerytury, z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki z powodu wykonywania takiej opieki nad synem A. M..

(okoliczność niesporna, a nadto wniosek k. 1 -4 akt ZUS)

Pismem z 31.01.2022 r. ZUS poinformował wnioskodawczynię, że po przeanalizowaniu w/w wniosku stwierdzono, że Zakład nie ma wszystkich danych, które są niezbędne do rozpoznania sprawy, albowiem brakuje oświadczenia w sprawie świadczenia pielęgnacyjnego, jednocześnie zwracając się do odwołującej o wypełnienie formularza, który wraz z tym pismem został do niej przesłany oraz o jego złożenie w terminie 14 dni od dnia otrzymania.

(pismo ZUS z 31.01.2022 r. k. 5 akt ZUS)

Wnioskodawczyni złożyła do ZUS w dn. 19.01.2022 r. oświadczenie o tym, że nie pobiera świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

(oświadczenie wnioskodawczyni z 19.01.2022 r. k. 7 akt ZUS)

W dn. 4.01.2022 r. pozwany organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, którą odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia wyrównawczego, ponieważ odwołująca nie pobiera świadczenia emerytalno – rentowego przyznanego przez ZUS.

(decyzja k. 8 akt ZUS)

Stan faktyczny był w całości bezsporny i został odtworzony, na podstawie powołanych wyżej dokumentów, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd nie znalazł powodów by czynić to z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Wstępnie należy przypomnieć, że od 1.01.2022 r. na mocy ustawy z 29.10.2021r. o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. 2021 r., poz. 2314) wprowadzono dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki możliwość ubiegania się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych o świadczenie wyrównawcze. Świadczenie to jest dodatkowym wsparciem finansowym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 w/w ustawy, świadczenie wyrównawcze przysługuje osobie uprawnionej do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15.05.1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 149), zwanej dalej „wcześniejszą emeryturą”, w kwocie niższej niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162, 1981, 2105 i 2270), pod warunkiem że w dalszym ciągu sprawuje opiekę nad dzieckiem, z tytułu opieki nad którym nabyła prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie wskazanych wyżej przepisów.

Spełnienie wszystkich wymienionych wyżej warunków jest konieczne do stwierdzenia nabycia prawa do świadczenia wyrównawczego. Warunki te muszą zostać przy tym spełnione łącznie w dacie złożenia wniosku o świadczenie wyrównawcze przez osobę ubiegającą o to świadczenie.

Z uwagi na treść powołanego wyżej art. 2 ust. 1 w/w ustawy, wyjaśnić należy, że kwotą niższą niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych, jest obecnie kwota 2119 zł miesięcznie, a jeżeli osoba uprawniona do wcześniejszej emerytury pobiera świadczenia w zbiegu – to kwotą tą jest łączna kwota tych świadczeń niższa niż 2119 zł miesięcznie. Dodać należy, że kwota pobieranego świadczenia emerytalno – rentowego to kwota pobieranej emerytury lub renty brutto oraz kwota innych dodatków i świadczeń, wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów, z wyłączeniem dodatku pielęgnacyjnego, przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń.

Ponadto należy wyjaśnić, że przez „stałą opiekę” należy rozumieć opiekę wykonywaną nieustannie, w sposób ciągły, przez cały czas, tzw. opiekę codzienną. Powyższe oznacza, że przez stałą opiekę i pielęgnację lub pomoc w czynnościach samoobsługowych nie można przyjąć sprawowania opieki tylko przez część roku lub niektóre dni roku.

Należy także wskazać, że zgodnie z ust. 3 art. 1 w/w ustawy, świadczenie wyrównawcze przysługuje osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są:

- 1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub
- 3) cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd zważył także, że zgodnie z treścią art. 4 ust. 4 w/w ustawy, świadczenie wyrównawcze nie przysługuje osobie uprawnionej, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności, z wyjątkiem osoby uprawnionej, która odbywa karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

W art. 5 ust. 1 cyt. ustawy, postanowiono zaś, że decyzje w sprawie świadczenia wyrównawczego wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub inne organy emerytalno-rentowe, które wypłacają świadczenie emerytalno-rentowe.

Zgodnie z ust. 2 art. 5 tej ustawy, w razie zbiegu prawa do świadczeń, o których mowa w art. 2 ust. 3, które są wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz przez inny organ emerytalno-rentowy, decyzje w sprawie świadczenia wyrównawczego wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Z kolei w ust. 4 art. 5 w/w ustawy, postanowiono, że od decyzji, o których mowa w ust. 1, przysługują środki odwoławcze przewidziane w przepisach, o których mowa w art. 9.

W realiach badanej sprawy przedmiotem sporu była ocena, czy wnioskodawczyni – matce całkowicie ubezwłasnowolnionego syna A. M., u którego stwierdzono na stałe znaczny stopień niepełnosprawności, istniejący przed 16 rokiem życia, przysługuje prawo do świadczenia wyrównawczego.

Postępowanie dowodowe wykazało, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Sąd Okręgowy zważył, że w sprawie nie jest sporna wysokość emerytury wnioskodawczyni, ani to, że odwołująca jest opiekunem niepełnosprawnego w stopniu znacznym i całkowicie ubezwłasnowolnionego z powodu niedorozwoju umysłowego syna A. M.. Pozwany nie kwestionował tego, że stałą, faktyczną opiekę nad synem A., skarżąca sprawuje nieprzerwanie, co najmniej od chwili nabycia w drodze wyjątku, na mocy decyzji Prezesa ZUS z 27.03.2001 r., prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem, którego stan zdrowia wymaga sprawowania nad nim stałej opieki. Jedynie na marginesie należy wskazać, że do sprawowania faktycznej opieki nad synem zbędny jest tytuł opiekuna prawnego.

Jednocześnie jednak Sąd Okręgowy zważył, że argumentacja ZUS, iż odwołująca nie jest uprawniona do przedmiotowego świadczenia, ponieważ w dniu 4.01.2022 r. nie była uprawniona do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15.05.1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 149), o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162, 1981, 2105 i 2270), jest prawidłowa.

Po zapoznaniu się z całym zgromadzonym materiałem dowodowym Sąd Okręgowy podzielił w całości stanowisko pozwanego Zakładu, że wnioskodawczyni nie była w dniu złożenia wniosku o świadczenie wyrównawcze (4.01.2022 r.) uprawniona do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15.05.1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 149). Analiza dostępnej dokumentacji zalegającej w aktach emerytalnych wnioskodawczyni jednoznacznie wykazała, że odwołująca nie spełniła wymaganych przepisami tego rozporządzenia przesłanek do nabycia wcześniejszej emerytury, co skutkowało wydaniem prawomocnej decyzji z dnia 28.12.2000 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, którą odmówiono Z. M. prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu opieki nad dzieckiem, którego stan zdrowia wymaga stałej opieki (decyzja w aktach emerytalnych za kartą 42).

Pomimo niespełnienia warunków stawianych przepisami w/w rozporządzenia do nabycia uprawnień do przedmiotowej wcześniejszej emerytury - odwołującej została przyznana mocą decyzji Prezesa ZUS z 27.03.2001 r., na podstawie art. 83 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), ze względu na szczególne okoliczności, jedynie w drodze wyjątku, emerytura z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem ((...)) (k. 46 akt emerytalnych). Nie jest to zatem świadczenie nabyte przez wnioskodawczynię na podstawie przepisów

rozporządzenia Rady Ministrów z 15.05.1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 149).

Tym samym, pozwany organ rentowy słusznie uznał, **że wnioskodawczyni nie spełnia warunku z art. 2 ust. 1 w/w ustawy**, do przyznania jej spornego świadczenia wyrównawczego, skoro nie była w dniu złożenia wniosku o to świadczenie uprawniona do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 15.05.1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. poz. 149).

W n/n sprawie wyrok został wydany, **na podstawie art. 148¹ §1 k.p.c.**, na posiedzeniu niejawnym. Żadna ze stron nie żądała przeprowadzenia rozprawy. Z. M. otrzymała odpis odpowiedzi ZUS na swoje odwołanie, w dniu 9.05.2022r. Swoje stanowisko, przedstawione w odwołaniu, poprała, załączając dokumenty obrazujące stan zdrowia syna. (pismo k. 14, załączniki k. 15-16) Sąd Okręgowy uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, albowiem materiał dowodowy pozwala na ustalenie **wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sporu - faktów**, a stanowiska stron zostały jasno sformułowane. Sprawa nie miała zresztą charakteru wielowątkowego, ani wymagającego wyjaśnienia twierdzeń stron, czy odniesienia się do złożonych wniosków dowodowych, albowiem spór ograniczał się wyłącznie do oceny prawnej dochodzonego przez skarżącego roszczenia. Sąd Okręgowy uznał, że, w tym stanie rzeczy, niniejsza sprawa, w świetle jednoznacznych stanowisk stron i zebranych dokumentów, nie budziła żadnych wątpliwości (por. wyrok SA w Warszawie z 26.04.2018 r., VI ACa 1694/17).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., oddalił odwołanie.

A.P.

Zarządzenie odpis uzasadnienia doręczyć wnioskodawczyni (odpis wyroku i pouczenie doręczone 11.08.2022r. dowód doręczenia k. 24 odwr.)